افق حوزه

• سال بیست و سوم
• شماره ۸۳۴
• دوشنبه ۶ اسفند ۱۴۰۳
• ۱۲ صفحه • ۵۰۰۰ تومان

Ofogh-e Hawzah Weekly

• صاحب امتیاز: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
• مسئول مرکز رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه: رضا رستمی
• سردبیر: رمضانعلی عزیزی • با همکاری هیأت تحریریه
• تلفن: ۳۲۹۰۰۵۳۸ • نمابر: ۳۲۹۰۱۵۲۳
• صندوق پستی: ۳۷۱۸۵/۴۳۸۱
• نشانی: قم، بلوار جمهوری اسلامی، کوچه ۲، پلاک ۱۵
• پایگاه اینترنتی: www.ofoghhawzah.ir
• پست الکترونیک: info@ofoghhawzah.ir
• کارشناس فنی چاپ: مصطفی اویسی • چاپ: صمیم ۶۵۵۸۶۸۰۱ (۰۲۱)

در محضر نور

امیرالمؤمنین امام علی علیه‌السلام

اِسْتَعْمِلِ الْعَدْلَ وَاحْذَرِ الْعَسْفَ وَالْحَيْفَ فَإِنَّ الْعَسْفَ يَعودُ بِالْجَلاءِ وَالْحَيْفَ يَدْعوا اِلَى السَّيْفِ.

عدالت را اجرا کن و از زورگویی و ستمگری بپرهیز؛ زیرا زورگویی مردم را به ترک از وطن وامی‌دارد و ستم آنان را به قیام مسلّحانه می‌کشاند.

نهج البلاغه، حکمت ۴۷۶

سخن بزرگان

امام خمینی قدس‌سره

در هر نهضت و انقلاب الهی و مردمی، علمای اسلام اولین کسانی بوده‌اند که بر تارک جبین‌شان خون و شهادت نقش بسته است. کدام انقلاب مردمی اسلامی را سراغ داریم که در آن حوزه و روحانیت، پیش‌کسوت شهادت نبوده‌اند و بر بالای دار نرفته‌اند و اجساد مطهرشان بر سنگ‌فرش‌های حوادث خونین به شهادت نایستاده است.

پیام امام خمینی قدس‌سره به علما وحوزه های علمیه در منشور روحانیت

امام خامنه‌ای در دیدار هزاران نفر از مردم آذربایجان شرقی تأکید کردند

شناخت تاریخ و هویت قیام ۲۹ بهمن مانع از غلبه روایت‌های نادرست دشمن بر اذهان جوانان

رهبر معظم انقلاب اسلامی در سالروز قیام عظیم مردم تبریز در ۲۹ بهمن ۱۳۵۶ در دیدار هزاران نفر از مردم این شهر، «ایمان، غیرت دینی، پیشتازی و الگوسازی» را از خصوصیات مستمر مردم آذربایجان و تبریز خواندند و گفتند: مردم با وجود مشکلات و توقعات به‌حقی که دارند، در راهپیمایی عظیم ۲۲ بهمن نشان دادند که تحرکات و تهدیدات نرم‌افزاری دشمن برای دستکاری افکار عمومی و ایجاد اختلاف و تردید، تاکنون بی‌اثر بوده و همه رسانه‌ها، صاحبان اندیشه و بیان و قلم، اصحاب هنر و دانش و آموزش و آحاد جوانان فعال در فضای مجازی باید همه توان خود را به میدان بیاورند تا دفاع موفق نرم‌افزاری ملت در مقابل طرح‌های پیچیده دشمن استمرار یابد.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر مقام معظم رهبری، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، ایمان و روحیه جوانان امروز تبریز را میراث قیام‌آفرینان ۲۹ بهمن ۵۶ خواندند و افزودند: جوان امروز، دوستان و دشمنان را می‌شناسد و در مقابل عربده‌های یک نفر از آن طرف و زوزه‌های یک نفر از این طرف، به‌دور از ترس و انفعال، احساس قدرت می‌کند و در مقابل حوادثی که افراد کارکشته عرصه سیاست را متزلزل می‌کند، مثل کوه ایستاده است.

ایشان آگاهی جوانان آذربایجان از خصوصیات حادثه عظیم ۲۹ بهمن و به وجودآورندگان آن را ضروری برشمردند و این شناخت را مانع غلبه روایت‌های غلط دشمن بر اذهان خواندند.

رهبر انقلاب اسلامی، از آذربایجان و تبریز به‌عنوان سد مستحکم ایران در مقابل تعرض بیگانگان یاد کردند و با اشاره به جمله‌ای از ستارخان مبنی بر اینکه «زیر هیچ بیرقی جز بیرق اباالفضل العباس علیه‌السلام نمی‌روم»، گفتند: تبریزی‌ها در موارد متعدد با صبر، ایستادگی و ایمان، دشمنان را مجبور به فرار کردند.

معظم‌له با اشاره به تلاش برخی افراد منحرف و وابسته به دستگاه‌های رژیم طاغوت برای تبدیل هویت آذربایجان به هویتی غیراسلامی، گفتند: آنها با تکیه بر خصوصیات قومی و نگاه ضددینی و اصطلاحاً سکولار، درصدد تغییر هویت حقیقی مردم آذربایجان بودند که ناکام ماندند و در همان دوران، تبریز با تقدیم گوهرهای درخشانی مانند: علامه طباطبایی، علامه امینی و استاد شهریار، نام و اعتبار ایران را بالا برد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، «ایمان اسلامی» و «غیرت دینی» مردم تبریز را دو عامل اصلی قیام ۲۹ بهمن ۱۳۵۶ دانستند و گفتند: بزرگی آن قیام، فقط به این نیست که رژیم طاغوت را مجبور کرد، تانک به خیابان‌ها بیاورد؛ بلکه عظمت آن حادثه به این است که برای همه ملت الگو شد و مردم شهرهای مختلف را به میدان مبارزه آورد.

ایشان «پیشتازی» در مسائل و حوادث مختلف را دیگر خصوصیت مردم تبریز خواندند و گفتند: میراث گران‌قدرِ ایستادگی، احساس توان و قدرت و دوری از انفعال که امروز در دیار آذربایجان می‌بینیم، یادگار آن دوران است و باید برای پیشرفت کشور به آن تکیه کرد.

«الگوسازی» از دیگر ویژگی‌های مردم تبریز بود که رهبر انقلاب اسلامی، در تبیین آن به تجلیل از شهدای گرانقدری مانند ثقة‌الاسلام، شیخ محمد خیابانی، ستارخان، باقرخان و شهیدان سرافراز آذربایجان در دفاع مقدس از جمله شهیدان باکری پرداختند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای پیشتازی تبریز بعد از اصفهان را در تقدیم تعداد زیادی از علمای بزرگ یادآور شدند و گفتند: این دو شهر در پرورش علمای برجسته نمونه هستند.

ایشان سطح توان دفاعی ایران را در مقابل تهدیدات سخت، عالی خواندند و گفتند: دوستان و دشمنان ما هم این واقعیت را می‌دانند و ملت هم از این لحاظ احساس امنیت می‌کند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با تأکید بر اینکه مسأله امروز ما تهدید سخت‌افزاری دشمن نیست؛ بلکه تهدید نرم‌افزاری است، معنای تهدید نرم‌افزاری را دستکاری افکار عمومی، ایجاد اختلاف و تردید در «محکمات انقلاب اسلامی و ضرورت پایداری در مقابل دشمن» دانستند و گفتند: بدخواهان به این نتیجه رسیده‌اند که راه فائق‌آمدن بر ملت ایران و عقب‌راندن جمهوری اسلامی از مواضع قدرتمندانه خود، به‌کارگیری تهدیدهای نرم‌افزاری است که البته تا امروز موفق نبوده و نتوانسته‌اند، با وسوسه‌های خود، ملت و جوانان ایران را از عزم و حرکت بازدارند.

رهبر معظم انقلاب اسلامی، راهپیمایی عظیم ۲۲ بهمن را نشانه‌ای آشکار از کارساز نبودن تهدیدهای نرم‌افزاری خواندند و افزودند: حضور باشکوه و باعظمت آحاد مردم، آن هم پس از گذشت ۴۶ سال از پیروزی انقلاب، امری بی‌نظیر در دنیاست و مردم نشان دادند که مشکلات و توقعات به‌حقی که دارند، مانع حضور آنها برای دفاع از انقلاب نمی‌شود.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، با تأکید بر استمرار مقابله با نیرنگ‌های دشمن، گفتند: مسئولان دستگاه‌های تبلیغاتی و آموزشی و رسانه‌ای، صاحبان بیان و قلم، اصحاب دانش و هنر و آحاد جوانان فعال در فضای مجازی، نقاط مورد توجه دشمن برای نفوذ در افکار عمومی را شناسایی و آنها را با تولید محتوا و فکر و اندیشه مسدود کنند.

ایشان دفاع نرم‌افزاری در شرایط کنونی را مهمتر از دفاع سخت‌افزاری برشمردند و در تبیین علت این اهمیت، گفتند: نقص در دفاع سخت‌افزاری با دفاع نرم‌افزاری قابل جبران است؛ همچنان‌که تاکنون بارها این کار انجام شده؛ اما مشکلات نرم‌افزاری با ابزارهای سخت‌افزاری قابل رفع نیست.

رهبر انقلاب اسلامی، جوانان را برای تقویت دفاع نرم‌افزاری، به انس با مفاهیم و ویژگی‌های انقلاب و بیانات امام بزرگوار توصیه کردند و افزودند: انقلاب ما به‌معنی حقیقی، مبارزه «نور با ظلمت» و «حق با باطل» و در صدد اعتلای ملت ایران و عظمت‌بخشی به آینده آن و نشان‌دادن هویت ملی بوده است.

ایشان با اشاره به پیشرفت در مسیر تحقق اهداف انقلاب، افزودند: البته ما هنوز به اهداف انقلاب به‌طور کامل دست نیافته‌ایم و در زمینه عدالت، رفع شکاف‌های اجتماعی و بعضی مسائل دیگر، دشواری‌هایی داریم که باید با تلاش بیشتر عقب‌ماندگی‌ها را جبران کنیم؛ اما انقلاب توانسته هویت مستقل خود را به‌عنوان پایگاهی عظیم و امیدبخش برای ملت‌های منطقه و حتی فراتر از منطقه حفظ کند و علت عصبانیت مستکبران و استعمارگران جهان و عناصر پلید جنایت‌کار نیز، توانایی جمهوری اسلامی در ماندگاری و ایستادگی و نشان‌دادن مشت محکم خود به آنهاست.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای برخی تحلیل‌ها مبنی بر دشمن‌تراشی ملت ایران برای خود را نادرست خواندند و گفتند: دشمنی دستگاه‌های سیاست‌گذار آمریکای جبّار به‌خاطر «مرگ بر آمریکا» گفتن نیست؛ بلکه ریشه در این واقعیت دارد که ایران با همت و فداکاری مردم توانسته، از یوغ اسارت استعمارگران خارج شود و زیر بار تحمیل‌های آنها نرود.

معظم‌له سخنان زورگویانه آمریکایی‌ها و مطالبه تصرف یا به‌نام‌زدن بخشی از کشورها را جلوه‌ای از باطن زشت، خشن، غارت‌گر و سلطه‌گر مستکبران و شبکه پیچیده صهیونیسم خواندند و افزودند: آنها نمی‌توانند این واقعیت را تحمل کنند که ملت ایران با ایستادن روی پای خود و اعتراض به ظلم و تجاوز آنها، حکومتی تشکیل داده که با گذشت ۴۶ سال، روز به روز قوی‌تر شده است.

رهبر انقلاب اسلامی، مخاطب اصلی سخنان خود را جوانان ایران خواندند و خطاب به آنان تأکید کردند: امروز مسئولیت شما حفظ روحیه انقلابی، تقویت پیشرفت و حرکت در راه رسیدن به اهداف انقلاب است.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای همچنین با گرامیداشت یاد امام جمعه شهید و فقید تبریز مرحوم آل‌هاشم و استاندار جوان و انقلابی آذربایجان شرقی و همه شهیدان حادثه تلخ سقوط بالگرد شهید رئیسی و همراهان رحمه‌الله‌علیهم، حضور آقای پزشکیان در این دیدار را نشانه خوی مردمی رئیس‌جمهور دانستند.

گفتنی است، در ابتدای این دیدار حجت‌الاسلام والمسلمین مطهری‌اصل نماینده ولی‌فقیه در استان آذربایجان شرقی و امام جمعه شهر تبریز، ضمن گرامی‌داشت یاد شهیدان خدمت، با تأکید بر تمامیت ارضی ایران‌زمین و همسایگان آن، مرز آذربایجان شرقی را مرز همدلی، دوستی، آرامش و مبتنی بر امنیت پایدار خواند.

وی همچنین گزارشی از اقدامات فرهنگی، علمی، سیاسی و اجتماعی نهاد نماز جمعه در این استان را بیان کرد.

عطریار

روز وصل

امام خمینی

غم مخور، ایّام هجران رو به پایان می‌رود
این خماری از سر ما می‌گساران می‌رود
پرده از روی ماه خویش، بالا می‌زند
غمزه را سر می‌دهد، غم از دل و جان می‌رود
بلبل اندر شاخسار گل هویدا می‌شود
زاغ با صد شرمساری از گلستان می‌رود
محفل از نور رخ او نورافشان می‌شود
هر چه غیر از ذکر یار، از یاد رندان می‌رود
ابرها از نور خورشید رخش پنهان شوند
پرده از رخسار آن سرو خرامان می‌رود
وعده دیدار نزدیک است، یاران مژده باد
روز وصلش می‌رسد، ایّام هجران می‌رود

یادداشت

با اهل قلم (۹)

فهم عموم و پسند خواص

استاد جواد محدثی

آنچه بیش از اصل نوشتن مهم است، کیفیت است. بی‌جهت نیست که نویسندگی را یک هنر دانسته‌اند. قلم و بیان، دو ابزار مهم در تأثیرگذاری بر دیگران و انتقال مفاهیم به مخاطبان به‌شمار می‌رود؛ آن هم نه هر نوشته و سخنی؛ بلکه نوشته‌های برخوردار از جلوه‌های ادب و هنر و گفت‌های سرشار از عناصر تأثیرگذار و جذاب و ماندگار.

آنچه در ادبیات و علم و معانی و بیان، به آن فصاحت و بلاغت گفته می‌شود و در علم بدیع، به صناعات ادبی مشهور است، عهده‌دار همین اثرگذاری بلیغ و کلام آراسته به این عناصر است.

هم باید به فهم عموم توجه داشت، هم به پسند خواص و اگر چنین شد، نوعی جمال پدید می‌آید که خاص و عام را جذب می‌کند.

به‌تعبیر زیبای امام علی علیه‌السلام: «أحسَنُ الکلامِ ما زانَهُ حُسْنُ النِّظامِ، وفَهِمَهُ الخاصُّ والعامُّ»[1]

زیباترین و بهترین کلام آن است که نظام نیکو، آن را آراسته باشد و خواص و عوام، آن را بفهمند. این کلام شامل هم گفته‌ها می‌شود و هم نوشته‌ها.

شاید بتوان در ارائه معیار برای کلام و نوشتار خوب، به این حدیث استناد کرد که در بردارنده همه ملاک‌های هنرمندی در ادای یک کلام زیبا و اثر جاودانه و دل‌نشین است.

آراستگی نوشته و سخن به حسن نظام، همه علوم بلاغت و فصاحت را در بر می‌گیرد.

اگر ایجاز را عاملی برای جاذبه و رمزی از فنون بلاغت و تأثیرگذاری بشماریم، اطاله و پرگویی و درازنویسی نیز، آفت محسوب می‌شود. باز هم این سخن علوی زیباست که می‌فرماید: «آفَةُ الکَلامِ الإطالَةَ».[2] طول‌دادن و درازی سخن، آفت کلام است.

گزیده‌گویی یکی از هنرهای کلامی و نوشتاری است. مردم از سخنان نغز و کوتاه و پرمعنی، بیشتر استقبال می‌کنند. این‌گونه آثار، در حافظه‌ها می‌ماند و به ضرب‌المثل تبدیل می‌شود.

مگر جز این سبب، کلمات قصار مولا علی علیه‌السلام را جاودانه ساخته است؟!

ادامه دارد...

پی‌نوشت‌ها

۱. غرر الحکم: ۳۳۰۴؛
۲. غررالحکم و دررالکلم، ح ۳۹۶۶.

اجرای پویش طرح ملی زندگی با آیه‌ها در حوزه‌های علمیه خواهران

معاون فرهنگی تبلیغی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران گفت: طرح ملی مسطورا (زندگی با آیه‌ها) با هدف تثبیت و نهادینه‌کردن نهضت ملی زندگی با آیه‌ها با تمرکز ویژه بر مفهوم ولایت برگزار می‌شود.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین آرش رجبی معاون فرهنگی تبلیغی حوزه‌های علمیه خواهران اظهار کرد: معاونت فرهنگی تبلیغی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران در نظر دارد، با توجه به استقبال چشم‌گیر بانوان از طرح ملی زندگی با آیه‌ها در سال گذشته، در آستانه ماه مبارک سال جاری نیز، به‌منظور استفاده بیش از پیش از این فرصت نورانی و معنوی، کتاب «درسنامه زندگی با آیه‌ها» را ارائه دهد.

معاون فرهنگی تبلیغی حوزه‌های علمیه خواهران افزود: این طرح با محوریت تمرکز بر مفهوم ولایت، در قالب جلسات خانگی قرآن کریم و با هدف تثبیت و نهادینه‌کردن نهضت ملی «زندگی با آیه‌ها»، توسط اساتید، کانون‌های نورالثقلین و قرارگاه‌های فرهنگی مدارس علمیه با اعزام مبلغات، دانش‌آموختگان، طلاب و اساتید به منازل، حسینیه‌ها، بقاع متبرکه، بوستان‌ها و ... در قالب جلسات خانگی برای تمامی سنین، به‌صورت جزءخوانی قرآن و نیز حفظ و تفسیر آیات برگزیده از هر جزء (طبق کتاب پیوستی)، برگزار می‌شود.